स्तेनाद्यन्नलोपश्च । (१२५/१७९०)

स्तेनशब्दात् षष्ठीसमर्थाद् भावकर्मणोः[1] यत्प्रत्ययो भवति, नशब्दस्य लोपश्च [2]भवति । स्तेनस्य भावः कर्म वा स्तेयम् । [3]स्तेनात् इति केचिद् योगविभागं [4]कुर्वन्ति । स्तेनात् ष्यञ् भवति । स्तैन्यम् । ततो यन्नलोपश्च । स्तेयम्[5] ॥

सख्युर्यः । (१२६/१७९१)

सखिशब्दात् यः प्रत्ययो भवति भावकर्मणोरर्थयोः । सख्युः भावः कर्म वा सख्यम् ।

[५४०] दूतवणिग्भ्यां चेति वक्तव्यम् ।

दूत्यम् । वणिज्यम् । [6]कथं वाणिज्यम् ? ब्राह्मणादित्वात् ॥

कपिज्ञात्योर्ढक् । (१२७/१७९२)

कपिज्ञातिशब्दाभ्यां ढक् प्रत्ययो भवति भावकर्मणोर[7]र्थयोः । कपेर्भावः कर्म वा कापेयम् । ज्ञातेयम् । यथासङ्ख्यमर्थयोः सर्वत्रैवात्र प्रकरणे नेष्यते ॥

पत्यन्तपुरोहितादिभ्यो यक् । (१२८/१७९३)

पत्यन्तात् प्रातिपदिकात् पुरोहितादिभ्यश्च यक् प्रत्ययो भवति भावकर्मणोर[8]र्थयोः । सेनापतेः भावः कर्म वा सैनापत्यम् । गार्हपत्यम् । प्राजापत्यम् । पौरोहित्यम् । राज्यम् ।

पुरोहित । राजन् । संग्रामिक । एषिक । वर्मित । खण्डिक । दण्डिक[9] । छत्रिक । [10]मिलिक । पिण्डिक । बाल । मन्द । [11]स्तनिक । चूडितिक । कृषिक । पूतिक । पत्रिक । प्रतिक । अजानिक । सलनिक । सूचिक । शाक्वर । सूचक । पक्षिक । सारथिक । जलिक । सूतिक । अञ्जलिक । 'राजासे' (ग.सू. ११६)[12] । पुरोहितादिः ॥

प्राणभृज्जातिवयोवचनोद्गात्रादिभ्योऽञ् । (१२९/१७९४)

प्राणभृज्जातिवाचिभ्यः [13]प्रातिपदिकेभ्यो वयोवचनेभ्य उद्गात्रादिभ्यश्च अञ् प्रत्ययो भवति भावकर्मणोर[14]र्थयोः । अश्वस्य भावः कर्म वा आश्वम् । औष्ट्रम् । वयोवचनेभ्यः – कौमारम् । कैशोरम् । उद्गात्रादिभ्यः – औद्गात्रम् । औन्नेत्रम् ।

उद्गातृ । उन्नेतृ । [15]प्रतिहर्तृ । रथगणक । पक्षिगणक । सुष्ठु । दुष्ठु । अध्वर्यु । [16]वधू । 'सुभग मन्त्रे' (ग.सू. ११७) । उद्गात्रादिः ॥

---

1. अर्थयोः इत्यधिकम् क.फ. 2. भवति नास्ति ड. 3. स्तेनात् इति नास्ति क.ड. 4. इच्छन्ति क. 5. इति इत्यधिकम् ह.फ. 6. कथं नास्ति क.फ. 7. अर्थयोः नास्ति फ. 8. अभिधेययोः क.ड. 9. धार्मिक शिनिक मृतक अन्तलिक कम्बलिक पर्वतिक अजविक सारक इत्यधिकम् क. 10. पिलिक फ. 11. सादिक फ. 12. सत्र संचलिक आजातिक इत्यधिकम् फ, गर्मिक चर्मिक कर्मिक शीतिक मूलिक तिलिका तिश्विक अञ्जलिका ऋषिक पुत्रक पथिक प्रचिक प्रविक परीक्षक पूजनिक सूत्रिक स्वरिक इति पुरोहितादिः इत्यधिकम् क.ड.फ. 13. प्रातिपदिकेभ्यः नास्ति फ. 14. अभिधेययोः क.ह. 15. प्रशास्तृ होतृ बन्धुगणक इत्यधिकम् क.ह. 16. वधू गमने ह.